

Studiecirkel i allemansrättens möjligheter och begränsningar, med inriktning på oss som rider eller kör med häst.

Som kursbok används: Allemansrätten - En bok om vad som gäller i naturen

Förlag: Utbildningsförlaget Brevskolan/Naturia
Box 42053
126 13 Stockholm

ISBN 91-604-0252-0

Författare: Ingmar Ahlström

Cirkeln kan bedrivas under flera studietillfällen men kan också med fördel göras som en endagars kurs.

Det är en fördel om man vid genomförandet har tillgång till Internet där de samlade lagtexterna finns att tillgå.

Lagtexterna kan läsas på bland annat följande websidor:

<http://www.notisum.se/rnp/sls/lag/19980808.HTM> (Miljöbalken)

<http://www.jit.se/juridik/rattsomr.html> (Regeringsformen/Brottsbalken)

Ordet turism i texten avser all organiserad verksamhet i privat eller klubbregi.

Med andra ord den ridverksamhet som bedrivs med någon form av organisation och där någon leder (exempelvis) gruppen såsom turledare eller liknande.

Ni kan också fördjupa kunskaperna med hjälp av kursbokens samtliga kapitel och hänvisningarna till lagrummen efter varje kapitel.

För den intresserade finns en utmärkt litteraturlista på sidorna 108-109 i kursboken.

Lindome 2002-01-24
Göran Stockelberg

Innehåll

1. Vad är allemansrätten och vad betyder den?
2. Betydelsefulla lagar för tolkning av allemansrätten
3. Från sedvana till turistprodukt
4. Får vi vara var vi vill?
5. Terrängkörningslagen
6. Enskilda/privata vägar
7. Vad får man plocka i skogen
8. Eldning i skog och mark
9. Jakt/hund.
10. Organiserat friluftsliv
11. Vite
12. Skyltar
13. Betalt för allemansrätten
14. Skyddad natur
15. Lokala föreskrifter
16. Friluftskultur, vad är det?
17. Nedskräpning
18. Risk och ansvar
19. Allemansrättens framtid

Sammanfattning:

Vad är det vi framför allt bör tänka på som ryttare?

Vad kan vi göra för att minska riskerna för skador i skog och mark?

Vad kan vi göra för att minska osämjan mellan oss och markägaren?

1. Vad är allemansrätten och vad betyder den?

Från att tidigare lite felaktigt uppfattas som en sedvanerätt, även om en del lagar som har betydelse för den har sitt ursprung i sedvänjor och gamla landskapslagar, har allemansrätten kommit att betraktas som ett eget rättsområde.

En sedvanerätt uppstår normalt först när sedvanan har blivit rättspraxis och mål som rör sedvanan bedöms på likartat sätt av domstolarna. Någon sådan rättspraxis har inte hunnit bli utvecklad på allemansrättens område då domar som rör allemansrätten är sällsynta.

Däremot står det i regeringsformens andra kapitel om grundläggande fri- och rättigheter: ”Alla skall ha tillgång till naturen enligt allemansrätten”. **Därmed är allemansrätten skyddad i grundlagen** och kan ses som en inskränkning i äganderätten till förmån för det allmännas intresse.

Även kravet på hänsyn fanns tidigare i regelverket men är nu inskrivet i den inledande paragrafen i miljöbalkens avdelning om skydd av naturen och där står: **”Var och en som utnyttjar naturen eller annars vistas i naturen skall visa hänsyn och varsamhet i sitt umgänge med den.”**

När miljöbalken trädde i kraft 1999 skärptes kraven på alla som nyttjar naturen och allemansrätten i organiserade och kommersiella former.

Miljöbalkens allmänna hänsynsregel är tillämpbar på all verksamhet som regleras i balken, alltså även friluftsliv och turism.

Vid all verksamhet är man skyldig att vidta de försiktighetsmått som behövs för att förebygga skador eller andra olägenheter för människors hälsa och miljön.

Man är också skyldig att skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens art. Verksamheten måste också förläggas till lämplig plats. Med andra ord innebär allemansrätten bara en möjlighet att göra en del av det som inte är förbjudet. Det finns inga lagar som talar om vad som är tillåtet att göra i naturen. Lagarna anger bara vad som är straffbart och alltså förbjudet.

Men det är för enkelt att då säga att allt som inte är förbjudet är tillåtet då allemansrättens krav på hänsyn och gott omdöme gör att gränserna måste tolkas snävare.

Mellan allemansrätten och gränsen mot det som är straffbart finns en gråzon med beteenden som inte är förbjudna men ändå så pass störande och olämpliga att det inte kan anses rymmas inom allemansrätten.

När många människor samtidigt, eller man frekvent utnyttjar allemansrätten på en plats, kan olägenheterna för markägaren bli så stora att man inte kan begära att han skall behöva acceptera detta.

Uppgift:

1. Vad måste jag göra/känna till om jag tänker göra en ridtur i ett område där jag inte är så hemmastadd och inte vet vilka regler som finns?
2. Är det någon skillnad om vi är flera stycken som rider och någon fungerar som ridledare?

2. Betydelsefulla lagar för tolkning av allemansrätten

Miljöbalken med bland annat sina hänsynsregler.

Brottsbalken med bestämmelser om olovlig väg, hemfridsbrott, egenmäktigt förfarande, stöld och åverkan.

Terrängkörningslagen.

Jaktlagen

Kulturminneslagen

Räddningstjänstlagen

Länsstyrelser, kommuner och polismyndighet kan med stöd av lagar och förordningar utfärda lokala föreskrifter.

Vi är skyldiga att känna till de lagar och föreskrifter som gäller med hänsyn till den verksamhet man utövar

Oklarheter om allemansrättens exakta gränser beror på att det i stor utsträckning saknas rättspraxis då domar som rör allemansrätten inte är vanliga.

3. Från sedvana till turistprodukt

Gå gemensamt igenom kapitlet i kursboken och diskutera hur vår attityd till naturen och miljön har påverkats.

4. Får vi vara var vi vill?

Det är tillåtet att ta sig fram till fots och på skidor över annans mark och tillfälligt uppehålla sig där. Men inte var som helst och hur som helst.

Det är främst brottsbalkens bestämmelse om tagande av olovlig väg som sätter gränserna:

”Tager man olovlig väg över tomt eller plantering eller över annan äga som kan skadas därav, dömes till böter.”

Olovlig väg i lagens mening är det när man tar sig fram utanför väg eller väl upptrampad stig på mark där det i övrigt inte är tillåtet att färdas. Den här bestämmelsen är av grundläggande betydelse för tolkningen av allemansrätten. Där man inte ens får gå lär man inte heller få ta sig fram på annat sätt.

De andra ägor som lagen talar om får man färdas över endast om det kan ske utan påtaglig risk för skador på mark eller växtlighet.

Aktiviteterna i skog och mark har under senare år ändrat karaktär och man har fått större inslag av cyklar och hästar.

Med tanke på att risken för skador vid cykling är större får allemansrätten för terrängcyklister ses som mer begränsad än den som tar sig fram till fots.

Ännu högre krav ställ på den som rider i markerna. Ridning ingår också i allemansrätten men med strängare tillämpning av lagen med tanke på att risken för markskador är så mycket större än när man går eller springer.

Det gäller inte minst vid ridning i grupp eller vid ofta upprepad ridning i samma stråk.

Framför allt när det är blött och mjukt i markerna gäller det att välja rätt väg.

Exempel på känsliga marktyper är lavmarker, lövängar, mossar och kärrmarker.

Uppgifter:

1. Är det någon skillnad mellan tomt och hemfridszon?
2. Jag kommer fram till en gårdsplan och jag har på kartan sett att det går en skogsväg på andra sidan gården som leder till en annan grusväg på min tilltänkta ridväg. Får jag rida över gårdsplanen?
3. Jag kommer fram till ett gammalt hygge med nya granplantor. Jag vet inte om det är planterat eller självsått. Vad gör jag då?
4. Över hygget går en traktorväg. Kan jag rida där?
5. Vad menar man med plantering?
6. Jag kommer fram till ett område med storskog och där finns inga markerade stigar eller vägar. Kan man då kalla detta ”annan äga” och får man färdas där?

Man bör dessutom undvika ridning på mjuka stigar eftersom de lätt skadas och därmed ändrar karaktär vilket är en skada som kan regleras i brottsbalken.

Det är med tanke på risken för markskador, lagregeln om tagande av olovlig väg som främst är aktuell. Även hänsynsregeln i miljöbalkens 7 kapitel är tillämpningsbar.

Även lokala ordningsföreskrifter kan reglera ridning och cykling.

5. Terrängkörningslagen

Utan hinder av terrängkörningslagen kan man tillfälligt få parkera motorfordon på naturmark i direkt anslutning till vägen. Fem meter från vägkanten brukar anges som största avstånd. Men förutsättningen är att marken inte skadas, att man inte står i vägen för markägaren eller utgör en fara för trafiken

Uppgift.

Jag kommer fram till en gammal skogsväg med min häst och kärra. För att komma fram till mitt tilltänkta mål tycker jag att denna väg är både bra och trevlig, men är det tillåtet?

6. Enskilda/privata vägar

Den som äger en enskild väg får själv bestämma om trafik med motordrivna fordon ska förbjudas på vägen. Ett förbud skall skyltas med vägmärke eller på annat tydligt sätt. Skyltar med text som ”Privat väg”, ”Enskild väg” och liknande är inte tillräckliga om man vill förbjuda trafik på sin väg. De säger ju inget om att det är förbjudet att köra på vägen.

Det är bara trafik med motordrivna fordon som kan förbjudas på enskilda vägar. Skälet är att sådan trafik kan medföra skador och slitage på vägen och därmed extra kostnader för vägens ägare. Det är tillåtet att ta sig fram till fots, cykla eller rida på enskilda vägar oavsett vilka skyltar som finns uppsatta. Men med tanke på risken för skador på vägen, inte minst vid tjällossningstider, måste den som rider eller kör med häst och vagn vara extra försiktig. Detta gäller naturligtvis även vid ridning i grupp oavsett årstid.

Uppgifter:

1. Jag kommer fram till en väg med en skylt där det står ”privat väg”. Är det tillåtet att rida där och i så fall under vilka förutsättningar?
2. Jag kommer fram till en väg med en skylt där det står ”privat väg, ridning förbjuden”. Är det tillåtet att rida där och i så fall under vilka förutsättningar?
3. Vilka lagrum reglerar detta oavsett om ert svar är ja eller nej?
4. Vad i vår verksamhet kan skapa problem med ex. markägare?
5. Hur kan vi med hjälp av allemansrätten och de lagar som begränsar allemansrätten lösa dessa problem?
6. Vad står i de lokala ordningsföreskrifterna för vår kommun och var kan jag finna dessa?
7. Var kan jag ta del av innehållet i de uppräknade lagtexterna?

7. Vad får man plocka i skogen

I brottsbalkens 12 kap. 2 paragrafen anges vad som är förbjudet att plocka i skog och mark utan markägarens tillstånd. Det som inte räknas upp i lagen anses i princip tillåtet att plocka. Det är främst bär och svamp, ej fridlysta växter, kottar och mindre grenar. Organiserad plockning av bär och svamp anses också ingå i allemansrätten.

8. Eldning i skog och mark

Allemansrätten ger oss ingen rättighet att göra upp eld, bara möjlighet att elda under säkra förhållanden. Därför är det viktigt att ha kunskap om när och hur man eldar. Små fältkök med öppen låga får man använda även under eldningsförbud. Räddningstjänstlagen reglerar när man får elda. Brott mot eldningsförbud straffas med böter. Även under annan tid kan man straffas för vårdslös eldning, t.ex. om mark eller växtlighet skadas.

Uppgift:

1. Jag kommer fram till en plats där jag tänker göra upp eld för att koka kaffe och kanske grilla lite korv eller liknande. Jag ser att det finns en död tall som fortfarande står upp: Den har också en del grova grenar som jag tänker använda till bränsle. Är detta tillåtet?
2. Hur eldar jag säkert ?
3. Det råder eldningsförbud men jag har med mig en engångsgrill som jag tänker använda. Är det tillåtet?

9. Jakt/hund.

Miljöbalkens allmänna krav på hänsyn hos dem som utnyttjar allemansrätten gäller naturligtvis också mot djurlivet. Även djurens rätt till hemfrid måste respekteras. Det är djuren som är naturens bofasta invånare och vi är gäster.

Lyckan för varje hund vore väl att få rusa fritt ute i skog och mark. Men hundens ”allemansrätt” är mycket hårt begränsad främst av hänsyn till viltet. Även den snällaste hund kan ställa till med stor tragedi i naturens barnkammare med sin blotta närvaro.

Under tiden 1 mars till 20 augusti skall ”hundar hindras från att löpa lösa i marker där det finns vilt”.

I praktiken all naturmark, större parker och liknande.

Det står inte kopplad i lagen, men att hunden skall hindras från att löpa lös betyder i praktiken kopplad. Ytterst få hundägare har sådan pli på sin hund att den under alla omständigheter kan hållas under full kontroll okopplad i naturen. Att hävda full kontroll över hunden samtidigt som man rider torde vara en omöjlighet.

Exempel:

Jag rider och har hunden lös cirka 25 meter bakom hästen.
Har jag då full kontroll över min hund?

Jag kommer ridande till ett skogsområde och rätt som det är träffar jag på jägare som ber mig lämna området. Jag säger då att allemansrätten gäller. Vad gör jag för fel och varför?

10. Organiserat friluftsliv

Allemansrätten är en viktig förutsättning för den naturbaserade turismen. Många turistföretag tjänar pengar på att det finns allemansrättslig mark att bedriva verksamhet på eller för kunder att tillgå. Sett ur markägarens perspektiv innebär detta en inskränkning i äganderätten utan att denne har rätt till ersättning. Den ekonomiska nyttan av en fastighet anses i princip tillhöra fastighetsägaren men något direkt stöd för denna att hindra organiserad grupp eller kommersiell verksamhet på sin mark står inte att finna i lagstiftningen.

Organiserade gruppaktiviteter är t.ex. gemensamma ridturer i klubbar eller privat.

Arrangör som regelbundet använder annans mark i en omfattning som innebär påtagliga olägenheter för markägaren kan dömas att vi vite upphöra med verksamheten eller bedriva den på visst sätt.

Vi återkommer senare till begreppet vite

Jordabalkens regler om förhållandet mellan grannar kan också åberopas. I jordabalkens 3 kap. 1 paragrafen står att ”var och en skall vid nyttjandet av sin eller annans fasta egendom taga skälig hänsyn till omgivningen”. En arrangör kan bli skyldig att ersätta ekonomisk skada som orsakats av ett arrangemang som helhet, även om deltagarna var för sig inte har överskridit gränserna för allemansrätten. Skadeståndsskyldighet förutsätter att skadan orsakats av uppsåt, oaksamhet eller försumlighet från arrangörens sida, eller att denne borde ha insett risken för skador. Det kan t.ex. vara att arrangören lämnat felaktig information eller inte tagit tillräcklig hänsyn till risken för markskador.

Enligt andra kap 3 paragrafen skall alla som ämnar bedriva verksamhet vidta de försiktighetsmått som är nödvändiga för att förebygga skador på naturen.

Detta gäller all verksamhet i organiserad form. Detta gäller självklart också den ridning som bedrivs i organiserad form både i klubbar och privat. Därför är det viktigt att den som leder eller ansvarar för en grupp, privat eller i verksamhet är medveten om de regler och lagar som gäller.

En uppmärksam dom i högsta domstolen 1996 om försränning ger en vägledning om hur allemansrätten skall tolkas i samband med kommersiellt (organiserat) friluftsliv. Domstolen konstaterade att allemansrätten är en rätt för den enskilde att nyttja annans mark, under förutsättning att det inte medför nämnvärd skada eller olägenhet för fastighetsägaren.

Det hindrar emellertid inte att allemansrätten kan utnyttjas kommersiellt och av många personer samtidigt. Men om ett sådant nyttjande av allemansrätten innebär påtaglig skada eller olägenhet, kan det medföra att allemansrätten inte längre får utnyttjas på det viset, konstaterade domstolen.

11. Vite

Om någon regelbundet använder annans mark på ett störande sätt kan denne dömas att vid vite upphöra med verksamheten. Vitet innebär att man får betala det utdömda beloppet om man inte slutar upp med den störande verksamheten. Vite kan bara utdömas för en viss person och måste avse verksamhet som överskrider vad som är tillåtet inom ramen för allemansrätten.

Verksamheten i sig behöver inte vara straffbar för att vite ska kunna utdömas.

Uppgifter:

1. Utvecklingen av turism och friluftsliv har förändrat allemansrättens förutsättningar. Diskutera hur nya aktiviteter och nya former av friluftsliv skapat problem i vårt umgänge med naturen.
2. Diskutera hur vi kan minimera dessa problem.

12. Skyltar

Det händer att markägare sätter upp skylt av typen ”Privat väg”, ”obehöriga äga ej tillträde” och liknande. Om man som markägare tycker sig ha fog för att sätta upp skyltar av det här slaget så är det inte tillåtet hur som helst. Reglerna finns i Lag med särskilda bestämmelser om gatuhållning och skyltning.

Skyltar som avvisar allmänheten från visst område av betydelse för friluftslivet får inte finnas uppsatta utan tillstånd från kommunal nämnd eller förvaltning.

Tillstånd behövs ej om det är uppenbart att allmänheten inte får färdas fritt inom området, t.ex. vid tomt, plantering eller annan särskilt skadekänslig mark. Tillstånd behövs inte heller om skylten ”är behörig av annat skäl”, som det står i lagtexten. Det kan vara skylt som varnar för verklig fara som ras, gruvhål eller folkilsken tjur. Det som skylten varnar för måste innebära påtaglig fara för allmänheten.

Uppgifter:

1. Är det ok att skylta för lös hund?
2. Är det ok att skylta för folkilsken tjur där det aldrig går annat än beskedliga kor?

Kommunen kan förelägga den som har en så kallad olaga skylt uppsatt att ta bort skylten. Föreläggandet kan kombineras med vite. Hjälper inte det får kommunen vidta ytterligare åtgärder ”på den ansvariges bekostnad”. I klartext: se till att skylten kommer bort och skicka räkningen till den trilskande.

13. Betalt för allemansrätten

Allemansrätten är gratis. Markägaren har inte rätt att ta inträdesavgift till naturen. Däremot får markägaren ta upp avgift om han tillhandahåller service eller har uppfört särskilda anordningar för allmänheten.

Uppgift:

Ge exempel på saker som markägaren har rätt att ta betalt för.

14. Skyddad natur

I naturreservat gäller ofta andra regler. Dessa är utformade med stöd av miljöbalken och kan vara olika i olika områden. Med dessa regler kan allemansrätten inskränkas eller preciseras. Reglerna är skyltade vid alla naturliga infarter till dessa områden. Länsstyrelsen och kommunen kan också lämna uppgifter om vad som gäller.

Nationalparker har det starkaste skyddet för naturen och har därför det mest omfattande regelverket. Vad som gäller i resp. nationalpark inhämtas från respektive länsstyrelse.

Mindre mark- eller vattenområden som utgör livsmiljö för hotade djur- eller växtarter eller är skyddsvärda av andra skäl kan förklaras som biotopsskyddsområde. Du har som ansvarig för organiserad eller kommersiell verksamhet skyldighet att känna till de biotopsskyddsområden som finns i de områden du utnyttjar.

Med stöd av miljöbalken kan värdefulla landskapsområden skyddas som kulturresevat med samma typ av bestämmelser som för naturreservat.

Fornlämningar och andra kulturminnen skyddas av Kulturminneslagen.

15. Lokala föreskrifter

Ytterligare begränsningar kan finnas i de lokala ordningsföreskrifterna. Dessa kan rekvireras från respektive kommun. De finns även ofta på kommunernas hemsidor.

Uppgift:

Vad står det i er/era kommunala ordningsföreskrifter?

16. Friluftskultur, vad är det?

Miljöbalkens 7 kap. ” var och en som utnyttjar allemansrätten eller annars vistas i naturen skall visa hänsyn och varsamhet i sitt umgänge med den ”

Uppgift

Diskutera innehållet i texten och formulera era synpunkter.

17. Nedskräpning

Miljöbalken förbjuder all nedskräpning utomhus, inte bara i naturen. Skräp i lagens mening är allt från fimpar till skrotbilar och liknande. Förbudet gäller även på egen mark som allmänheten har tillträde till. Det är alltså inte tillåtet att lämna gamla jordbruksredskap eller liknande att rosta bort i en skogsbacke.

Uppgift:

Vad betyder detta för oss i vårt umgänge med naturen?

18. Risk och ansvar

Friluftsliv sker på egen risk. Grundregeln är att jag själv är ansvarig för såväl min egen säkerhet som mina egna handlingar ute i naturen. Det gäller också om jag deltar i ett arrangemang eller har köpt en ridtur eller liknande vid ett turistföretag. Men mot bakgrund av miljöbalkens allmänna hänsynsregel och balkens förarbeten kan man hävda att kravet på ansvar har skärpts för arrangörer och turistföretagare. Det förutsätts att dessa ser till att deltagare och kunder har nödvändig information om allemansrätten innan dessa ger sig ut i naturen.

Arrangör eller turistföretag som brister i denna informationsplikt kan dömas till skadestånd enligt miljöbalken om deltagarna orsakar skada.

19. Allemansrättens framtid

Den frihet som allemansrätten innebär är långt ifrån självklar. Den måste aktivt försvaras, främst genom att vi nyttjar den och nyttjar den på rätt sätt. Ju fler människor som är ute i naturen och upptäcker glädjen med allemansrätten, ju svårare blir det att ta den ifrån oss. Det är mycket som påverkar allemansrättens utveckling och förutsättningar. Omflyttningen från landsbygden till tätort har medfört att större delen av befolkningen numera har ett annat förhållande till naturen än tidigare generationer. Utvecklingen har gått från traditionellt friluftsliv till äventyr, särskild utrustning och aktiviteter. Den förändringen har inneburit nya förutsättningar för allemansrätten. Allt oftare ställs frågan om allemansrätten kan tillämpas oförändrat i en verklighet där

förutsättningarna ständigt ändras. Om inte utvecklingen möts med långsiktig och medveten strategi finns risken för ökade konflikter och problem med det allemansrättsliga nyttjandet av naturen. Erfarenheten visar att de då inte är långt till krav på lagstiftning och begränsningar.

Information behövs för att öka kunskapen om allemansrätten, både bland allmänhet, markägare, planerare, politiker och andra beslutsfattare. Det är också viktigt att alla särintressen tar hänsyn till varandra. Jag tänker då på markägare, jaktlag, ryttare, brukshundsfolk och övriga nyttjare av vår natur.

En god kommunikation mellan olika intressen i ett närområde är ett måste om man skall kunna umgås som vänner i naturen.

Uppgift:

Vad kan man göra för att stärka våra möjligheter att på ett konstruktivt sätt undvika konflikter med övriga nyttjare av vår natur?

Sammanfattning:

Allemansrätten är inskriven i grundlagen men det står ingenstans vad allemansrätten innebär. I stort innebär allemansrätten att vi får göra det som inte är förbjudet, under förutsättning att vi inte stör eller förstör.

Observera även det större ansvar som vilar på den som fungerar som exempelvis turledare (både privat och kommersiell verksamhet) enligt hänsynsreglerna i miljöbalken.

Ökad kunskap om innehållet i allemansrätten ger ökad trygghet i vårt förhållande till markägare, myndigheter och andra nyttjare av vår natur.

Om detta finns att läsa i följande lagar:

Regeringsformen 2 kap. 18 §

Miljöbalken 2 kap. 2 § och 3 §

Vad är det vi framför allt bör tänka på som ryttare?

En tung kropp som vilar på fyra små hovar gör självklart att risken för markskador är större än om du själv tar dig fram till fots. Vid tjällossning och vid regnig väderlek är riskerna ännu större för markskador. Då bör man helt undvika odlad mark, skogar och grusvägar (mjuka grusvägar). Till den odlade marken räknas också ibland stubbåkrar som kan ha en insådd av vall. Ta med andra ord inte för givet att ridning är tillåtet på en stubbåker. Om du är osäker på var du får rida eller ofta rider på samma ställe, fråga då om möjligt berörd markägare.

En ryttare måste alltid visa hänsyn gentemot andra som är ute i naturen. Det är lätt att personer som är ovana med hästar blir rädda om de helt plötsligt på sin vandring genom skogen möter en

häst med ryttare. Storleken kan också skrämman. En häst med ryttare räknas som ett fordon, enligt trafiklagstiftningen, och på grund av det får gång- och cykelbanor inte användas. Tänk också på att skyltar som gäller ridning kan upphävas i den lokala ordningsstadgan.

Ett exempel: På en grusväg står en skylt med betydelsen **Ridning olämplig**. Skylten står på en väg som leder in till ett motionsområde och i den lokala ordningsstadgan står att cykling och ridning ej är tillåtet inom förtecknade och i kartbilaga angivna områden. Var alltså extra uppmärksam när det finns förbudsskyltar.

Vad kan vi göra för att minska riskerna för skador i skog och mark?

Undvik ridning där det är blött och lerigt. Försök att hitta en torr, hållbar väg vid sidan om. Går inte det är det bättre att rida i det upptrampade spåret än att trampa upp ett nytt.

Om möjligt, rid inte i varandras spår utan sprid er så minskar skadorna.

Ta det lugnt och skritta gärna där det är ömtålig mark

Har man ridit och man ser att det blir upptrampat, byt ridväg under en tid så att marken läker.

Växla ridvägar i skogen så att det inte blir upptrampat. Det går nästan alltid att hitta nya vägar om man inte rider i för stora grupper

Använd befintliga djurstigar men se upp för mosshåll och sankmarker. Är du osäker, gå av hästen och känn efter hur det känns.

Gamla traktorspår går ofta bra rida i även där det ser blött ut.

Vad kan vi göra för att minska osämjan mellan oss och markägaren?

Respektera markägarens synpunkter då de alltid har rätt att förbjuda ridning på sina marker eller skogsvägar med hänvisning till skador, (vilket vi har svårt att argumentera mot).

Får ni problem med någon markägare eller väghållare försök att komma överens istället för att ignorera deras synpunkter. Tänk på att det är någon annans mark ni rider på.

Att alltid uppträda korrekt vilket ger god reklam för oss och våra hästar samtidigt som det gör det lättare att komma överens.

Tänk på att "rotröta" (skador på trädens rötter, ofta beroende på att hästarna trampar sönder ömtåliga rotsystem); ofta är ett argument för markägaren att förbjuda ridning.

Rid med omdöme och som om det vore dina egna marker så gör du förmodligen minst skada.

Om alla försöker att följa allemansrättens intentioner kommer vi att få många fina upplevelser tillsammans med våra hästar

Jag hoppas att detta material har varit till hjälp att bättre förstå allemansrättens innehåll.

Jag står självklart till förfogande om ni har frågor under kursens gång.

Kursmaterialet är hämtat från Kursboken, Naturvårdsverkets publikationer, lagtexten i Regeringsformen, Miljöbalken, Brottsbalken och sammanställt av:

Göran Stockelberg

Skiffervägen 10, 437 32 Lindome

telefon: 031-995286 eller 0705-464725

mail: goran@ridum.com

